

Sygn. akt VIII Ka 5/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Marek Wasiluk

Protokolant: Agnieszka Malewska

przy udziale Prokuratora Elżbiety Korwell

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2015 roku

sprawy M. S. oskarżonego z art. 178a § 4 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim Zamiejscowy VII Wydział Karny z siedzibą w Hajnówce z dnia 14 listopada 2014 roku, sygn. akt VII K 285/14;

I. Wyrok w zaskarżonej części zmienia w ten sposób, że:

1. Na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzeka wobec oskarżonego M. S. środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 1 (jednego) roku.
2. Na podstawie art. 43 § 3 k.k. nakłada na oskarżonego M. S. obowiązek zwrotu prawa jazdy kategorii „T” do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania Starostwa Powiatowego.

II. W pozostałym zakresie wyrok w zaskarżonej części utrzymuje w mocy.

III. Zwalnia oskarżonego M. S. od ponoszenia opłaty i od pozostałych kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, obciążając nimi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

M. S. został oskarżony o to, że:

- w dniu 03 sierpnia 2014 roku około godz. 08:30 w miejscowości C., gmina H., na drodze publicznej kierował motorowerem marki (...)o nr rej. (...), będąc w stanie nietrzeźwości, tj. 0,26 mg/dm³ zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu, będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości sygn. akt. VII K 584/11 Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim Zamiejscowy VII Wydział Karny z siedzibą w Hajnówce z dnia 22 grudnia 2011 roku **tj. o czyn z art. 178a § 4 k.k.**

Wyrokiem z dnia 14 listopada 2014 roku w sprawie sygn. akt VII K 285/14 Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Zamiejscowy VII Wydział Karny z siedzibą w Hajnówce uznał oskarżonego **M. S.** za winnego tego, że w dniu 03 sierpnia 2014 roku około godz. 08:30 w miejscowości C., gmina H., na drodze publicznej kierował motorowerem marki (...)o nr rej. (...), będąc w stanie nietrzeźwości, tj. 0,26 mg/dm³ zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu tj. czynu z art. 178a § 1 k.k. i za to na mocy art. 178a § 1 k.k. skazał go i wymierzył mu karę 70 (siedemdziesięciu) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę dziesięciu złotych (pkt 1).

Na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym z wyłączeniem pojazdów kategorii „T” na okres 1 (jednego) roku (pkt 2).

Zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 70,00 (siedemdziesiąt) złotych tytułem opłaty i obciążył go kosztami sądowymi w kwocie 384,17 (trzysta osiemdziesiąt cztery złotych siedemnaście groszy) złotych (pkt 3).

Apelację od przedmiotowego wyroku, na podstawie art. 425 § 1 i 2 k.p.k.

art. 444 k.p.k. wniósł oskarżyciel publiczny, zaskarżając ww. wyrok w części dotyczącej orzeczenia o środku karnym na niekorzyść oskarżonego. Na zasadzie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 1 k.p.k. wyrokowi zarzucił:

- obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 42 § 2 k.k. poprzez określenie w wyroku zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym z wyłączeniem uprawnień do prowadzenia pojazdów kategorii „T” na okres 1 roku.

Mając na uwadze powyższe, Skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec M. S. obowiązku zwrotu prawa jazdy kategorii „T” i wyłączenie spod zakazu uprawnień do kierowania ciągnikiem rolniczym i zespołem pojazdów złożonych z ciągnika rolniczego z przyczepą.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja rzecznika oskarżenia, skierowana na niekorzyść M. S. okazała się zasadna o tyle o ile pozwoliła na zmianę wyroku w zaskarżonej części.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż Sąd Rejonowy orzekający w niniejszej sprawie, na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, ocenionego zgodnie z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, przyjął trafne ustalenia w przedmiocie winy oskarżonego M. S.. Nie budzi także wątpliwości przyjęta i prawidłowo umotywowana w uzasadnieniu kwalifikacja prawna zarzuconego oskarżonemu czynu z art. 178a§ 1 k.k. z uwagi na fakt zatarcia skazania z mocy prawa z dniem 8 września 2014 roku (k. 16, k. 45). Powyższe zresztą nie było kwestionowane w złożonej apelacji.

Zdaniem Sądu II instancji nie można odmówić słuszności argumentów zawartych w prokuratorskim środku odwoławczym w zakresie orzeczenia o środku karnym (pkt 2 zaskarżonego wyroku). Sąd Odwoławczy w toku analizy materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie w istocie dostrzegł obrazę prawa materialnego, której dopuścił się Sąd I instancji, a która to bez wątpienia jako, że miała zasadniczy wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, skutkowałą koniecznością zmiany wyroku na niekorzyść oskarżonego M. S..

Bez wątpienia z treści art. 42 § 2 k.k. wynika, iż Sąd obligatoryjnie orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów albo pojazdów określonego rodzaju, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji był w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia określonego w art. 173, 174 lub 177 k.k. W razie skazania za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. Sąd jest zobowiązany - na podstawie art. 42 § 2 k.k. - orzec wobec sprawcy zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych lub pojazdów mechanicznych określonego rodzaju. (wyrok SN z dnia 5 listopada 2007 r. III KK 81/07 OSNwSK 2007/1/2428).

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy, uwagi rzecznika oskarżenia, co do dopuszczenia się obrazy prawa materialnego (art. 42 § 2 k.k.) w zakresie orzeczenia środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych z wyłączeniem kategorii „T” uznać należało za w pełni uzasadnione i zyskały aprobatę Sądu.

Jak wynika z szerokiej linii orzecznictwa, którą podziela Sąd Orzekający w niniejszej sprawie, ratio legis zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych stanowi wykluczenie z ruchu drogowego takich kierowców, którzy wykazali, że zagrażają bezpieczeństwu w komunikacji, a zatem nie można abstrahować od związku między rodzajem pojazdu,

który sprawca prowadził, a zakresem orzeczonego przez Sąd zakazu. Oznacza to, że z zakresu prowadzenia pojazdów nie mogą być wyłączone uprawnienia do prowadzenia pojazdu takiego rodzaju, który sprawca prowadził, dopuszczając się popełnienia przestępstwa (tak m.in. wyrok SN z dnia 2 kwietnia 2008 r. V KK 56/08, LEX nr 393919).

W kontekście trafności uwag prokuratora należy podkreślić także, iż zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt. 11 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz.U.2015.155 j.t.) kategoria prawa jazdy „T” stwierdza posiadanie uprawnienia do kierowania:

- a) ciągnikiem rolniczym lub pojazdem wolnobieżnym,
- b) zespołem pojazdów złożonym z ciągnika rolniczego z przyczepą (przyczepami) lub pojazdem wolnobieżnym z przyczepą (przyczepami),
- c) pojazdami określonymi dla prawa jazdy kategorii AM;

W myśl zaś art. 6 ust. 1 pkt. 1a cyt. ustawy, pojazdami określonymi dla prawa jazdy kategorii „AM” jest m.in. motorower, a zatem rodzaj pojazdu, którym kierował oskarżony M. S., dopuszczając się popełnienia występku z art. 178a § 1 k.k. W tej sytuacji, decyzja Sądu I instancji orzekająca wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 1 roku, z wyłączeniem kategorii „T” powoduje, iż nadal posiadałby on uprawnienia do kierowania motorowerem – pojazdem, którym dopuścił się popełnienia przestępstwa. M. S. jako kierujący posiadający kategorię prawa jazdy „T”, w skład, której wchodzi również kategoria „AM” - uprawniająca do prowadzenia motorowerów (art. 6 ust 1 pkt 6 cyt. ustawy) mógłby, zatem swobodnie i bez ponoszenia negatywnych konsekwencji prawnych prowadzić motorower. Takie rozstrzygnięcie uznać należałoby za nieuzasadnioną korzyść dla oskarżonego, a z drugiej strony jako pozostające w sprzeczności z ww. obowiązującymi przepisami nie może się ostać. Sąd Rejonowy całkowicie pominął okoliczność, iż w zakresie orzeczenia o zakazie prowadzenia pojazdów mechanicznych, w pierwszej kolejności, powinno wchodzić uprawnienie do prowadzenia pojazdu tego rodzaju, którym sprawca dopuścił się przestępstwa. Mając na uwadze kierunek wytyczony dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego należało więc uznać, że zaskarżony wyrok pozostaje w sprzeczności z dyrektywą, która legła u podstaw wprowadzenia obowiązku orzekania środka karnego przewidzianego w art. 42 § 2 k.k. Dostrzegł to zresztą i Sąd I instancji, co wynika z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku.

Nie zasługuje jednak przy tym na aprobatę stanowisko Sądu I instancji, który wskazał, że wyłączenie spod zakazu winno dotyczyć ciągników rolniczych i zespołów pojazdów złożonych z ciągnika rolniczego z przyczepą, za czym miała by przemawiać sytuacja osobista oskarżonego. Sąd Rejonowy powoływał się na fakt, iż M. S. posiada gospodarstwo i ciągnik rolniczy. Umknęło uwadze Sądu I instancji istota orzekanego środka karnego, a mianowicie to, iż ma on stanowić realną dolegliwość dla sprawcy. M. S. naruszył podstawową zasadę bezpieczeństwa w komunikacji, a mianowicie wymóg trzeźwości. Wylimitowanie go z ruchu drogowego poprzez orzeczony przez Sąd I instancji zakaz z przyzwoleniem na poruszanie się pojazdami objętymi kategorią „T” nie pozwalałoby na zrealizowanie podstawowego celu, dla którego ów środek jest orzekany, a mianowicie celu prewencyjnego. Biorąc zatem pod uwagę istotę tego środka karnego podkreślić należy, że nie byłoby racjonalne orzekanie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych określonych w kategorii „AM”, a więc o mniejszej masie, z jednoczesnym wyłączeniem spod zakazu uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych objętych kategorią wyższą, tu „T”, których prowadzenie przez nietrzeźwego kierowcę zagraża bezpieczeństwu w ruchu w zdecydowanie większym stopniu.

W ocenie Sądu Odwoławczego, środek karny w zmienionym przez Sąd Okręgowy zakresie skłoni to oskarżonego do przemyślenia swojego zachowania, a z drugiej strony spełniać będzie cele prewencji ogólnej.

Jedynie na marginesie wskazać należy, iż nie budzi wątpliwości wymiar środka karnego w wysokości 1 roku, a zatem w myśl art. 43 § 1 k.k. na poziomie ustawowego minimum. Według Sądu Odwoławczego określony czas obowiązywania zakazu uwzględnia w pełni okoliczności czynu, w tym stan nietrzeźwości sprawcy oraz jego warunki i właściwości osobiste czy też rozmiar i rodzaj ujemnych następstw przestępstwa, a tym samym absolutnie nie razi swoją surowością.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zmienił wyrok w zaskarżonej części w ten sposób, że na mocy art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych ruchu lądowym na okres 1 roku (pkt I ppkt 1), nie znajdując podstaw do wyłączenia spod orzeczonego zakazu uprawnień do prowadzenia pojazdów określonego rodzaju, zaś na podstawie art. 43 § 3 k.k. nałożył na oskarżonego M. S. obowiązek zwrotu prawa jazdy kategorii „T” do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania Starostwa Powiatowego (pkt I ppkt 2), zaś w pozostałym zakresie wyrok w zaskarżonej części utrzymał w mocy (pkt II).

Sąd Okręgowy zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze (pkt III) uznając, że przemawiają za tym względy słuszności, zgodnie z treścią art. 624§1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k.